

Wynalazczość i ochrona patentowa w Instytucie Geodezji i Kartografii

TERESA KONARSKA

Istotnym czynnikiem charakteryzującym dorobek instytutów naukowych jest ich twórczy wkład w opracowanie nowych i oryginalnych rozwiązań projektowych i konstrukcyjnych oraz metod i procesów technologicznych. Wiele nowych opracowań uzyskuje ochronę w postaci patentów i świadectw ochronnych i znajduje zastosowanie w praktyce i produkcji przemysłowej, przynosząc znaczne efekty ekonomiczne.

W Instytucie Geodezji i Kartografii działalność w zakresie wynalazczości została zapoczątkowana w 1962 roku, kiedy to opracowano serię nowych urządzeń dla reprodukcji kartograficznej i uzyskano pierwszy patent. W 1966 roku powstała Komórka Ochrony Patentowej, która od 1 kwietnia 1978 roku została przekształcona w Samodzielne Stanowisko ds. Ochrony Patentowej wchodzące w skład Branżowego Ośrodka Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej. Rzecznikiem patentowym w Instytucie od początku prowadzenia w nim działalności w zakresie wynalazczości do roku 1982 był Tadeusz Gaertig, a od 1983 roku do chwili obecnej Teresa Konarska.

Większość powstających opracowań wynalazczych była przeznaczona dla bieżącej produkcji w przedsiębiorstwach geodezyjno-kartograficznych i w przemyśle. Można wyodrębnić kilka grup tematycznych projektów zgłaszanych do ochrony:

- opracowania z zakresu kartografii – zarówno przyrządy i urządzenia kartograficzne, jak i procesy technologiczne i warstwy rytonnicze;
- opracowania z zakresu geodezji inżynierskiej – urządzenia do wyznaczania odkształceń i przemieszczeń budowli i konstrukcji inżynierskich;
- rozwiązania z zakresu fotogrametrii, tj. urządzenia i przyrządy fotogrametryczne oraz opracowania fotogrametryczne dla celów kameralnych;
- projekty dotyczące obliczeń geodezyjnych i sposobów kartowania;

■ urządzenia mechaniczno-optyczno-elektroniczne przeznaczone do precyzyjnych pomiarów wielkości liniowych i kątowych.

W ostatnich latach powstała seria opracowań, w których zastosowano czujniki dwustrunowe działające w układzie różnicowym. Weszły one w skład skomputeryzowanego systemu umożliwiającego zdalne i automatyczne mierzenie względnych przemieszczeń liniowych, zmian pochyień oraz temperatury wybranych fragmentów badanego obiektu z jednoczesną rejestracją daty i czasu pomiaru. Jedno z ostatnich opracowań to urządzenie do badania strun pomiarowych, zwłaszcza do wyznaczania zmian długości i stanu

ich napięcia oraz sposób badania strun za pomocą tego urządzenia. W okresie swojego istnienia Instytut uzyskał ponad 50 patentów na wynalazki i ponad 40 praw ochronnych na wzory użytkowe. Niektóre wynalazki były chronione za granicą – w Niemczech, Stanach Zjednoczonych, Szwajcarii, Francji, Kanadzie i Japonii. Wiele z nich znalazło zastosowanie w praktyce.

Głównym zadaniem Instytutu w zakresie ochrony patentowej i wynalazczości jest opiniowanie projektów wynalazczych oraz opracowywanie dokumentacji zgłoszeniowej wynalazków, wzorów użytkowych i znaków towarowych do Urzędu Patentowego RP. W ramach rozpowszechniania informacji na temat nowych rozwiązań z zakresu geodezji i kartografii oraz z dziedzin pokrewnych w Biuletynie Informacyjnym Branżowego Ośrodka Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej Instytutu Geodezji i Kartografii w dziale Wiadomości Patentowe zamieszczane są informacje o zgłoszonych w Polsce wynalazkach i wzorach użytkowych (przedruk z Biuletynu Urzędu Patentowego) oraz o uzyskanych w Polsce patentach i prawach ochronnych (przedruk z Wiadomości Urzędu Patentowego). Samodzielne Stanowisko ds. Ochrony Patentowej działa na rzecz potrzeb całej branży geodezyjnej, służąc pomocą twórcom przy opracowywaniu dokumentacji zgłoszeniowej projektów wynalazczych.

Autorka jest pracownikiem BOINTE – IGiK